

Mazací tabulky na 1. stupni

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Mgr. Eva Machová

Název školy, na níž autor působí: ZŠ Zdice

II. Kontext:

Cílová skupina: 1. a 2. stupeň ZŠ

Předmět, v němž byla technika realizována: Matematika, vlastivěda

Další relevantní informace: Tuto techniku lze používat téměř ve všech předmětech, slouží na zjišťování aktuálního stavu porozumění a znalostí žáků.

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Mazací tabulky používám ve svých hodinách na zjištění porozumění a znalostí žáků. Při používání je zajištěno, že se všichni žáci aktivně zapojují do práce.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Mazací tabulky jsem se rozhodla používat proto, abych od žáků dostala okamžitou zpětnou vazbu, jak na tom v dané aktivitě jsou. V případě, že jsem se ptala ústně, vždy odpovídal pouze jeden žák a já viděla, jak na tom je pouze on. Tabulky mi zajišťují, že dostanu zpětnou vazbu od všech žáků. Okamžitě vidím, jak na tom, který žák je, kdo potřebuje pomoc. Na sdělení na tabulkách mohu zároveň já nebo spolužáci ihned reagovat, a tím žákovi poskytneme

okamžitou zpětnou vazbu. Výhodou tabulek tedy je, že na jejich základě se dá poskytovat zpětná vazba žák – učitel, ale i učitel – žák a žák – žák.

Způsoby využití mazacích tabulek:

- 1) Mazací tabulky využívám po vysvětlení nového učiva (český jazyk, matematika, anglický jazyk), kdy společně, ale zároveň každý sám, vypracováváme úkol po jednotlivých krocích. Ty vždy hned kontrolujeme a já vidím, kdo má dobře, kdo ještě učivo nechápe a okamžitě dovysvětlujeme. Teprve potom pracujeme samostatněji v sešitech nebo pracovních sešitech a já vím, komu musím věnovat větší individuální péči.
- 2) Tabulky také využívám v anglickém jazyce při nácviku a fixaci nových slovíček.
- 3) Mazací tabulky lze využít jako odpovědi ano/ne. Žáci na jednu stranu tabulky napíší ano, na druhou ne. Učitel klade otázky, na které je možné odpovědět ano nebo ne a žáci ukazují své odpovědi. Další možností je, že učitel říká krátké výroky a žáci reagují na to, zda je výrok pravdivý nebo ne, otáčením tabulek. Tuto aktivitu lze zařadit do všech předmětů, ukázka v příloze je z hodiny vlastivědy (viz příloha 1, video).
Obdobou této varianty je její použití v anglickém jazyce true/false (pravda/lež), kde si na jednu stranu tabulky napíší true a na druhou false.
Další varianta je pro použití v českém jazyce Y/I, kdy si žáci na jednu stranu napíší tvrdé y a na druhou měkké i. Otáčením tabulek reagují na správný pravopis například při nácviku pravopisu tvrdých a měkkých souhlásek, pravopisu vyjmenovaných slov a podobně.
- 4) Na mazací tabulky lze zaznamenávat i více možných odpovědí (viz příloha 3, fotodokumentace), které potom žáci vzájemně kontrolují, a tím učivo také procvičují. Žáci pracují podle svých možností a každý dosahuje svého maxima. To je možno vidět v ukázce z hodiny matematiky (viz příloha 2, video; příloha 4).

Reflexe učitele

Tabulky jsem se rozhodla používat s žáky hned od 1. ročníku, proto jsem požádala vedení školy, aby mi pro každého prvňáčka do balíčku, který dostává, nakoupili mazací tabulku, fix a mazátko. Celou tuto sadu si všichni dali do svého košíčku pod lavicí. Tím jsem zajistila, že každý žák bude mít tabulku v případě potřeby ihned k dispozici.

Zavádění používání mazacích tabulek nebylo příliš obtížné, šlo poměrně rychle. Jediný problém, který v počátcích vyvstal, byl ten, že někteří žáci měli potřebu si na tabulky malovat. To se nám postupně dařilo odbourávat vysvětlováním, k čemu mají tabulky sloužit. Jejich používání se mi osvědčilo, je velmi efektivní a zajišťuje mi, že v daném čase musí pracovat všichni žáci, neboť v případě, že nepracují, tak to vidím hned a okamžitě mohu zareagovat, proč tomu tak není. Dají mi okamžitou zpětnou vazbu, zda žáci učivu rozumí, popřípadě zda rozumí zadání nebo mají jiný problém.

Reflexe žáků

Žáky práce s tabulkami baví, pracují aktivně po celou dobu práce s nimi, což je vidět i na obou videích v přílohách.

Přepis frontálního rozhovoru s žáky:

Učitel: „Dokáže mi někdo z vás říct, v čem vidí klady nebo zápory v používání mazacích tabulek?“

Matěj: „Mně se líbí, že můžu odpovědět na každou otázku, a tak zjistit, jestli to vím.

Nemusím čekat, jestli mi paní učitelka vyvolá nebo ne.“

Bertík: „Já jsem rád, že můžu pracovat tak rychle, jak chci. Nemusím čekat, až to řekne ten, kdo je vyvolaný a když mám čas, můžu toho udělat víc. “

Simonka: „Já jsem ráda, že to můžu napsat a paní učitelka vidí, jestli to mám dobře. Kdybych to neměla správně, tak to nemusím říkat nahlas.“

Zdenda: „Průsvih je, když mi dopíše fixka. Musím mít v košíčku náhradní, protože si rád kreslím.“

Doporučení při využití v praxi:

V případě, že se rozhodnete využívat mazací tabulky, promyslete si, kam si budou žáci tabulky ukládat, aby je měli co nejvíce dostupné a mohli je kdykoliv použít. Dále je dobré zajistit, aby si každý žák přinesl ještě jeden fix náhradní, protože jak jsem se již zmínila, zpočátku někteří žáci mají tendenci si na tabulky malovat a tím fix vypsát. Některým jedincům to trvá dost dlouho, než malování omezí, proto vytrvejte a stále vysvětlujte, proč by si malovat neměli.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení

Příloha 1: Mazací tabulky na 1. stupni – odpovědi ano/ne (video)

Příloha 2: Mazací tabulky na 1. stupni – více možných odpovědí (video)

Příloha 3: Fotodokumentace – zaznamenávání více možných odpovědí

Příloha 4: Soubor s perlami pro hru Lovci perel

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.